

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

VIRGINIA VALLEJO

**IUBINDU-L PE PABLO,
URÂNDU-L PE ESCOBAR**

**INCREDIBILA POVESTE DE DRAGOSTE
DINTRE NARCOTRAFICANTUL CEL MAI CĂUTAT DIN LUME
ȘI CEA MAI MARE VEDEȚĂ DIN COLUMBIA**

Traducere din limba spaniolă
OANA BALAȘ

LITERA
București

CUPRINS

Introducere 9

Partea întâi

Zilele nevinovăției și ale iluziei

Regatul aurului alb 21

Aspirații la președinție 49

Cere-mi orice vrei! 68

Moarte răpitorilor! 84

Partea a doua

Zilele splendorii și ale spaimei

Mângâierea unui revolver 103

Doi viitori președinți și *Douăzeci de poeme
de iubire* 116

Amanta eliberatorului 139

În brațele demonului 156

Un lord și un „drug lord“ 166

Al șaptelea cel mai bogat om din lume 187

Cocaine blues 213

Regele terorii 241

Sub cerul de la Nápoles 280

Palatul în flăcări 310

Tarzan vs Pancho Villa 345

Ce repede ai uitat Parisul! 384

Un diamant și un adio 420

Partea a treia Zilele absenței și ale tăcerii

Conexiunea cubaneză 459

Regele terorii 489

Azi e sărbătoare în infern 538

INTRODUCERE

Este ora șase dimineața, marți, 18 iulie 2006. Trei automobile blindate ale Ambasadei Americane vin să mă ia de la apartamentul mamei mele din Bogotá pentru a mă conduce la aeroport, unde mă așteaptă, cu motoarele pornite, un avion ce se îndreaptă spre o destinație necunoscută din Statele Unite. Suntem precedați și urmați de automobile care se deplasează cu mare viteză și în care se află agenți de pază, înarmați cu mitraliere. Cu o seară înainte, șeful securității de la Ambasada Americană m-a avertizat că sunt niște persoane dubioase în parcul de vizavi de clădire și mi-a adus la cunoștință faptul că are misiunea de a mă proteja. Nu trebuie să mă apropii de ferestre sau să deschid ușa sub nici o formă. O altă mașină cu bunurile mele de preț a plecat cu o oră înainte; îi aparține lui Antonio Galán Sarmiento, președintele Consiliului din Bogotá, fratele lui Luis Carlos Galán, candidatul la președinție asasinat în august 1989, la ordinele lui Pablo Escobar Gaviria, șeful cartelului din Medellín.

Escobar, fostul meu amant, a fost împușcat pe 2 decembrie 1993. Pentru a-l captura și ucide, după un an și jumătate de urmărire, a fost nevoie de o recompensă de 25 de milioane de dolari, de banii câtorva

dintre cele mai bogate persoane din Columbia, de avioane americane cu radare speciale și de intervenția unui comando al poliției columbiene special antrenat pentru această operațiune și de cea a aproximativ 8 000 de persoane aparținând unor organisme de securitate ale statului, a cartelurilor de droguri rivale, a unor grupări paramilitare, a mai multor efective DEA, FBI, CIA, Navy Seals din Marina Americană și a trupelor Delta din Armata Americană.

Cu două zile înainte, l-am acuzat în periodicul *The New Herald* din Miami pe Alberto Santofimio Botero, fost senator, ministru și candidat la președinție, că a instigat la asasinarea lui Luis Carlos Galán și că a facilitat contacte între marii capi ai traficului de droguri și președinții Columbiei. Jurnalul din Florida a acordat relatării mele o pătrime din prima pagină a ediției de duminică și o pagină integrală în interior.

Álvaro Uribe Vélez, care tocmai a fost reales președinte al Columbiei cu peste 70 la sută dintre voturi, se pregătește să preia funcția pe 7 august. După ce i-am propus procurorului general să depun mărturie în procesul aflat pe rol împotriva lui Santofimio, care ar fi trebuit să se mai prelungească două luni, judecătorul care se ocupa de caz l-a închis brusc. În semn de protest, fostul președinte, ambasador al Columbiei la Washington, și-a dat demisia din funcție. Uribe s-a văzut silit să anunțe numirea celuiilalt fost președinte în funcția de ambasador al Columbiei în Franța. Un nou ministru al afacerilor externe a fost numit

în locul celui anterior, care a devenit ambasador al Columbiei la Washington.

Gvernul Statelor Unite știe foarte bine că, dacă îmi refuză protecția, s-ar putea să-mi pierd viața în zilele ce urmează, cum i s-a întâmplat celuiilalt din cei doi martori unici în procesul împotriva lui Santofimio. Știe, de asemenea, că dețin informații esențiale despre unele dintre cele mai cumplite crime din istoria recentă a Columbiei și despre pătrunderea influenței traficantilor de droguri în rândurile celor mai puternici și de neatins, care controlează puterile prezidențială, politică, juridică, militară și mediatică.

De o parte și de alta a scării avionului se află funcționari ai Ambasadei Americane. Vor urca în avion valizele și pachetele pe care am reușit să le pregătesc în câteva ore, cu ajutorul unor prieteni. Mă studiază plini de curiozitate, parcă întrebându-se de ce o femeie de vârstă mijlocie, cu înfățișare istovită, trezește un asemenea interes în rândul presei și, acum, la nivelul guvernului american. Un agent special al DEA (agenția de combatere a drogurilor), înalt de doi metri, se identifică drept David C. Poartă o cămașă hawaiiană și mă informează că a fost însărcinat să mă însoțească pe teritoriul american. De asemenea, adaugă că zborul cu avionul până la Guantánamo – baza armatei americane în Cuba – va dura șase ore, iar, după o escală pentru alimentarea cu combustibil, încă două ore până la Miami.

Nu-mi găsesc liniștea până când nu văd în cala avionului două cutii care conțin dovezile infracțiunilor

comise în Columbia de către condamnații Thomas și Dee Mower, proprietari ai Neways International din Springville, Utah, o corporație multinațională pe care o înfrunt într-un proces estimat la 30 de milioane de dolari (echivalentul din 1998). Cu toate că, în numai opt zile, un judecător american i-a găsit pe frații Mower vinovați de o parte dintre infracțiunile pe care de opt ani încerc să le dovedesc înaintea instanțelor columbiene, toate ofertele mele de colaborare înaintate biroului lui Eileen O'Connor de la Departamentul de Justiție din Washington (DOJ, acronimul acesteia în engleză) și celor cinci atașați ai IRS* de la Ambasada Americană din Bogotá au fost întâmpinate prin reacția furioasă a biroului de presă, care, aflând de telefoanele pe care le dădusem la DOJ, IRS și FBI, a jurat să blocheze orice încercare de comunicare cu agențiile guvernamentale ale SUA.

Cele întâmpinate nu au nici o legătură cu Mower, ci cu Pablo Escobar: în cadrul Biroului pentru Drepturile Omului al ambasadei lucrează un fost colaborator, apropiat al lui Francisco Santos, vicepreședinte al republicii, a cărui familie deține concernul de presă *El Tiempo*. Membrii acestuia reprezintă 25 la sută din cabinetul ministrului Álvaro Uribe, ceea ce le îngăduie accesul la o parte uriașă din spațiile publicitare ale statului – cel mai mare agent de publicitate columbian – în ajunul vânzării sale către unul

dintre principalele grupuri editoriale de limbă spaniolă. Alt membru al familiei, Juan Manuel Santos, tocmai a fost numit ministru al apărării, cu sarcina de a reforma Forțele Aeriene Columbiene. O asemenea generozitate din partea statului față de o singură familie de moguli media îndeplinește un scop care merge dincolo de asigurarea sprijinului necondiționat al celei mai importante publicații periodice din țară față de guvernul lui Álvaro Uribe: garantează tăcerea absolută față de trecutul pătat al președintelui republicii. Este un trecut pe care guvernul Statelor Unite îl cunoaște. Îl știu și eu, și încă foarte bine.

*

Ajungem la Miami după aproape nouă ore de la decolare. Începe să mă îngrijoreze durerea abdominală care mă supără de o lună încoace, părând să se intensifice de la o oră la alta. N-am mai fost la medic de șase ani, fiindcă Thomas Mower m-a lipsit în întregime de modestul meu patrimoniu, de dreptul la pensie și de veniturile moștenite provenite din operațiunea sa sud-americană, în fruntea căreia m-am aflat.

Hotelul este mare și impersonal, la fel și camera mea. Câteva minute mai târziu, se înființează șase funcționari ai DEA. Mă privesc cercetător, în timp ce examinează conținutul celor șapte valize Gucci și Vuiton, pline de costume vechi de la Valentino, Chanel, Armani și Saint Laurent, și de modesta colecție de gravuri pe care le am de aproape 30 de

* Internal Revenue Service, autoritățile fiscale din Statele Unite (n.tr.)

ani. Mă informează că, în zilele următoare, mă voi întâlni cu câțiva dintre superiorii lor și cu Richard Gregorie, procuror în procesul împotriva generalului Manuel Antonio Noriega, ca să discut cu ei despre Gilberto și Miguel Rodríguez Orejuela, capii cartelului din Cali. Procesul împotriva celor mai înverșunați dușmani ai lui Escobar, condus de același procuror care a obținut condamnarea președintelui Republicii Panama, va începe peste câteva săptămâni într-un tribunal din Florida. Dacă vor fi găsiți vinovați, guvernul american va putea solicita o condamnare pe viață sau echivalentul acesteia, precum și confiscarea averilor celor doi: 2 100 000 000 de dolari, sumă deja blocată. Pe un ton mai politicos, le cer funcționarilor o aspirină și o periută de dinți, dar mi se spune că trebuie să le cumpăr. Când îi lămuresc că nu am decât două monede de 25 de cenți, îmi fac rost de o periută mică de dinți, asemenea acelora care se distribuie în avion.

– Se pare că n-ați mai stat de multă vreme într-un hotel american...

– Într-adevăr. În apartamentele de la hotelul The Pierre, din New York, sau de la Bel Air, din Beverly Hills, au întotdeauna aspirină și periută de dinți. Mai au și buchete de trandafiri și șampanie rosé! le spun, suspinând cu nostalgie. Acum, mulțumită unuia dintre condamnații din Utah, sunt atât de nevoiașă, încât o simplă aspirină a devenit un articol de lux.

– În țara asta, nu mai există aspirină în hoteluri: este un drog și, din acest motiv, se vinde numai cu

rețetă. Știți, cu siguranță, că în felul acesta devine foarte scumpă. Dacă vă doare capul, încercați să susțineți durerea și dormiți. Veți vedea că până mâine vă trece. Nu uitați că tocmai v-am salvat viața. Din motive de siguranță, nu puteți părăsi camera și nici vorbi cu cineva, cu atât mai puțin cu presa. Mă refer inclusiv la ziaristii de la *Miami Herald*. Guvernul Statelor Unite nu vă poate promite nimic, deocamdată. De acum înainte, totul depinde de dumneavoastră.

Îmi exprim recunoștința și le spun că nu au de ce să-și facă griji, deoarece nici nu aş avea unde să mă duc. Le reamintesc că eu m-am oferit să depun mărturie în cadrul mai multor proceduri judiciare de o importanță excepțională, atât în Columbia, cât și în Statele Unite.

David – agentul DEA – și ceilalți se retrag pentru a stabili programul din ziua următoare.

– Nici n-ați ajuns bine și deja aveți pretenții de la guvernul american? Îmi reproșează Nguyen, șeful poliției, care a rămas cu mine în cameră.

– Da, fiindcă mă chinuie o durere abdominală cumplită și fiindcă știu că pot fi de folos guvernului țării dumneavoastră în două feluri: cele două cutii de acolo conțin dovezi referitoare la partenerul columbiano-mexican implicat într-o fraudă împotriva IRS, pe care o estimez la sute de milioane de dolari. După decesul tuturor martorilor și plata a 23 de milioane de dolari, procesul colectiv intentat de victimele de naționalitate rusă împotriva Neways International s-a încheiat. Închipuiți-vă ce proporții a căpătat

evaziunea fiscală în 36 de țări, în detrimentul distribuitorilor și al Fiscului!

– Evaziunea fiscală din alte state nu e treaba noastră, noi facem parte din divizia antidrog.

– Dacă ați primi informații despre locul în care se află zece kilograme de cocaină, mi-ați face imediat rost de aspirină, nu-i așa?

– Se pare că nu pricepeți că nu suntem Fiscul sau FBI din Utah, ci DEA din Florida. Nu ne confundați cu o farmacie!

– Nguyen, ceea ce am înțeles deja este că procesul SUA *versus* Rodríguez Orejuela este de 20 de ori mai important decât actualul proces SUA *versus* Mower!

Agenții de la DEA se întorc și mă informează că toate canalele de televiziune transmit știri despre plecarea mea din Columbia. Le răspund că, în ultimele patru zile, am refuzat aproape 200 de cereri de interviu, sosite de la mijloace de comunicare din întreaga lume, și că nu mă interesează absolut deloc ceea ce ar putea spune. Îi rog să închidă televizorul, deoarece n-am mai dormit de 11 nopți și n-am mai mâncat de două zile. Sunt istovită și vreau doar să încerc să mă odihnesc câteva ore, pentru ca, a doua zi, să fiu în stare să ofer tot sprijinul posibil.

În sfârșit, rămân singură, doar cu bagajele și durerea cumplită. Mă pregătesc mental pentru ceva mai grav decât o eventuală apendicită. Mă întreb în repetate rânduri dacă guvernul american mi-a salvat cu adevărat viața sau dacă acești agenți de la DEA își propun, mai degrabă, să mă stoarcă de informații

înainte de a mă trimite înapoi în Columbia, pretextând că tot ce știu despre Rodríguez Orejuela datează de dinainte de 1997 și că Utah e alt stat. Știu foarte bine că, dacă mă întorc în Columbia, toți cei pe care trecutul îi face vulnerabili mă vor folosi drept învățătură de minte pentru orice informator sau martor care ar încerca să-mi calce pe urme: la aeroport mă vor aștepta agenți de securitate cu un „ordin de arestare“ emis de Ministerul Apărării sau de instituțiile de securitate ale statului. Mă vor urca într-un SUV cu ferestre întunecate și, după ce vor isprăvi cu mine, mijloacele de comunicare controlate de familiile prezidențiale columbiene, cu legături printre cartelurile de droguri sau aflate în slujba președintelui reales, îi vor acuza de torturarea, moartea sau dispariția mea pe cei din familia Rodríguez Orejuela – urmăriți de Pablo Escobar – sau pe soția șefului cartelului.

Nu m-am simțit nicicând mai singură, mai bolnavă și mai săracă. Sunt perfect conștientă că, dacă mă întorc în Columbia, nu voi fi nici prima, nici ultima persoană care își va pierde viața fiindcă și-a oferit ajutorul Ambasadei SUA de la Bogotá. Plecarea mea din țară cu un avion al DEA pare să fi devenit știre în întreaga lume, ceea ce înseamnă că sunt mult mai vizibilă decât un César Villegas, alias „Bandi“, sau un Pedro Juan Moreno, două personaje care au cunoscut mult mai bine trecutul președintelui. De aceea, iau hotărârea să nu îngădui nici unui guvern și nici unui criminal să mă transforme într-un Carlos Aguilar, alias „El Mugre“, ucis după ce a depus

mărturie împotriva lui Santofimio. Nici în doamna Pallomari, contabilă familiei Rodríguez Orejuela, asasinată după ce soțul său a plecat în Statele Unite cu un avion al DEA, cu toate că se afla sub protecție maximă, asigurată de procuratura columbiană.

Știu foarte bine că, spre deosebire de unele dintre aceste persoane, Dumnezeu să le ierte, eu n-am comis nici o crimă. Pentru miile de vieți pierdute astfel, am datoria de a supraviețui. Îmi spun în sinea mea: „Nu știu cum o să fac, dar n-o să-i las să mă ucidă și n-o să mă las să mor“.

PARTEA ÎNTÂI

ZILELE NEVINOVĂȚIEI ȘI ALE ILUZIEI

*All love is tragedy. True love suffers and is silent.**
Oscar Wilde

*„Dragostea e o tragedie. Dragostea adevărată suferă în tăcere.“
(n.tr.)

REGATUL AURULUI ALB

La jumătatea anului 1982, existau, în Columbia, mai multe grupări de gherilă. Luptătorii de gherilă erau cu toții marxiști sau maoiști și admiratori înflăcărați ai modelului cubanez. Trăiau din subvențiile primite din Uniunea Sovietică, din răpirea de persoane pe care le socoteau bogate și din furtul de vite de la ferme. Cea mai importantă grupare de gherilă era FARC* (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia), născută din violența anilor 1950, o perioadă de o nemărginită cruzime și sălbăticie, imposibil de descris fără să te simți rușinat că aparții speciei noastre. ELN (Ejército de Liberación Nacional)** și EPL (Ejército Popular de Liberación)*** aveau efective mai reduse. EPL avea să se retragă mai apoi, pentru a deveni partid politic. În 1984, urma să ia naștere gruparea armată Quintín Lame, inspirată de figura curajosului luptător cu același nume, dedicată cauzei rezervațiilor amerindiene.

De asemenea, mai exista M-19: gruparea loviturilor spectaculoase, cinematografice, definită de o

* Forțele Armate Revoluționare din Columbia (n.tr.)

** Armata de Eliberare Națională (n.tr.)

*** Armata Populară de Eliberare (n.tr.)

combinație de profesori universitari și profesioniști, intelectuali și artiști, fii de burghezi și de militari, precum și luptători care, în argoul trupelor armate, sunt denumiți *troperos**. Spre deosebire de ceilalți răzvrațiți, care operau pe câmpiile și în pădurile ce acoperă jumătate din teritoriul columbian, M-19 era o mișcare cu precădere urbană și număra, printre cadrele de conducere, femei de seamă, la fel de iubitoare de publicitate precum camarazii lor.

În anii ce au urmat operațiunii Condor din sudul continentului, regulile de confruntare armată din Columbia erau limpezi ca lumina zilei: dacă oricare dintre membrii acestor grupări ajungea pe mâinile militarilor sau ale serviciilor de securitate ale statului, era aruncat în închisoare și, adesea, torturat până la moarte, fără nici un proces și fără rezerve. În același fel, atunci când o persoană cu bani ajungea în mâinile luptătorilor de gherilă, nu era eliberată până când familia nu plătea răscumpărarea, de multe ori după ani de negocieri. Cel care nu plătea era ucis, iar cadavrul său era rareori găsit. Cu rare excepții, această situație este la fel de des întâlnită și astăzi. Orice columbian poate număra printre prieteni, rude sau angajați peste 12 persoane răpite, dintre care unele s-au întors tefere și nevătămate, iar altele au dispărut pe vecie. Persoanele din urmă se împart între cele pentru care familia nu a avut posibilitatea de a satisface cererile răpitorilor, cele pentru care s-a

plătit o răscumpărare mare, dar n-au fost eliberate și cele pentru care nu a vrut nimeni să cedeze averea strânsă în generații întregi sau pe durata unei vieți de muncă cinstită.

*

Am adormit cu capul pe umărul lui Aníbal și mă trezesc din cauza zdruncinăturii avionului care aterizează pe pistă. El mă mângâie pe obraz și, când dau să mă ridic, mă apucă ușor de braț, dându-mi de înțeles că trebuie să rămân așezată. Îmi zice să mă uit spre hublou și nu-mi vine să-mi cred ochilor: de o parte și de alta a pistei de aterizare, 24 de bărbați tineri, cu ochelari de soare și cu o expresie încrunțată din pricina luminii puternice de după-amiază, înconjoară micul avion, țintesc spre noi cu mitraliere, cu atitudinea unor oameni obișnuiți mai întâi să tragă și abia apoi să pună întrebări. Alții sunt pe jumătate ascunși după tufe, iar doi dintre ei se joacă cu niște mitraliere Uzi de mici dimensiuni cum ne-am juca noi cu cheile de la mașină. Nu mă pot gândi decât la ce s-ar întâmpla dacă una dintre ele ar cădea pe jos și ar trage 600 de rafale pe minut. Bărbații, tineri cu toții, sunt îmbrăcați comod și modern, cu tricouri polo colorate, blugi și adidași de import. Nici unul dintre ei nu poartă uniformă sau costum de camuflaj.

În timp ce micul avion înaintează pe pistă, calculez valoarea pe care am putea s-o avem pentru grupul de luptători de gherilă. Logodnicul meu este

* „Soldați” (în limba spaniolă, în original) (n.tr.)